

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א

תורת חיים

נושא תורני מרתק לאור דברי האור החיים

בתהליך מכירת הבכורה מצאנו שהציע יעקב אבינו לעשיו: **"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי"** (בראשית כה, לא). ועל כך תמה רבנו האור החיים: **"צָרִיךְ לְדַעַת אֹמְרוֹ 'כִּיּוֹם', שְׁאִין לָהּ מִשְׁמָעוֹת"**.

על כך משיב רבנו: **"וַיִּנְרָאָה, כִּי לִהְיוֹת כִּי בְּכֹרָה זֶה שְׁקֻנָּה מִמֶּנּוּ יֵשׁ בָּהּ פְּרָטִים שְׁאִינִם בְּמִצִּיאוֹת אֶלֶּא בְּמֹות אֲבִיו, וְהֵם דְּבָרִים שְׁלֹא בָּאוּ לְעוֹלָם, וְכִפִּי תוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה (כתובות נח, ב ועוד) אִין אָדָם מִקְנָה דְּבַר שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם"**.

"לִזְה נִתְחַכֵּם לֹמַר 'כִּיּוֹם', כְּדִי שְׁתַּחֲקִים הַמְּכַרְהָ. וְהוּא עַל פִּי מָה שְׁאִמְרוּ (בבא מציעא טז, א) וּפְסָקוּהוּ הַפּוֹסְקִים (שו"ע חו"מ ריא, ב) הַצִּיד עֲנִי שְׁאִין לֹ מָה יֹאכֵל, שְׁאִמְרָ מָה שְׁיַעֲלֶה בְּמִצְוַתִּי הַיּוֹם מְכֹוֹר לְךָ מִמְּכָרוֹ קָיָם, וְהִטְעַם מְשׁוּם כְּדִי חַיָּו".

"וְהוּא אָמְרוֹ 'מִכְרָה כִּיּוֹם' פְּרוּשׁ, כְּדִין 'יוֹם' שְׁהָרִי עֵינָהּ הִיָּה, וּמְשׁוּם כְּדִי חַיָּו מִמְּכָרוֹ מִמְּכָר, הֵגֵם שְׁהוּא דְּבַר שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם. וְזוֹלַת מִצִּיאוֹת זֶה אִין דִּין שְׁיִכּוֹל לְזַכּוֹת בְּמִכְרָ הַבְּכֹרָה, וְהַצִּדִּיק עֲשׂוֹ דְּבָרֵי יַעֲקֹב כְּאֹמְרוֹ הִנֵּה הוּא הוֹלֵךְ לְמוֹת, וְאִין לְךָ תִּקְנַת מְשׁוּם כְּדִי חַיָּו גְּדוּלָּה מְזוּ".

הנה עצם יסוד זה, לפיו אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, נתון במחלוקת תנאים ובעקבותיהם גם אמוראים, ולנידון זה השלכות בתחומים רבים - החל במקח-וממכר כשלעצמו ועד לדיני קידושין; נחלות ועוד.

בטעם הדבר נחלקו רבותינו הראשונים - יש שאמרו כי הסיבה לכך נעוצה בעובדה שאין לקנין על מה לחול, ואילו אחרים סבורים כי אף במידה ויש לקנין על מה לחול [כגון במקרה בו החפץ קיים בעולם אך טרם נמצא ברשות המקנה], ישנה בעיה נוספת של גמירות דעת, שאין המקנה סומך דעתו ובא לכדי החלטה שלימה להקנות.

ביאור זה שהובא לעיל בדברי רבנו, לפיו יכול היה עשיו להקנות את בכורתו ליעקב אך ורק משום שהיה הדבר כדי חייו, מקורו בדין הקובע כי למטרת קיום חייו של המקנה ניתן להקנות אף דבר שלא בא לעולם.

פרטי דין זה נידונים בראשונים באריכות ובדינו נחלקו הדעות - יש שכתבו (ר"ן ורא"ש בשם רב האי גאון) כי הדבר נכון אך ורק כאשר ההקנאה נועדה כדי להבטיח את קיום חייו למשך יום בודד, אולם הקניה על מנת להבטיח את קיומו לטווח ארוך יותר אינה תקפה, ויש הסבורים (הובא בר"ן וכן בתלמידי הרשב"א) כי ההקניה תקפה אף במידה והיא נועדה להבטיח את ספיקו של המקנה לטווח של כמה ימים.

קביעתו של רבנו לגבי מכירת הבכורה - כי לשם כך הקפיד יעקב אבינו להדגיש שהמכירה הינה 'כיום', משום שאילו לא כן לא היתה המכירה תקפה, תואמת לדעת הראשונים הנ"ל שהאפשרות להקנות דבר שלא בא לעולם למטרת סיפוקו כדי חייו תקפה אך ורק למטרת סיפוק צרכיו באותו יום.

עם זאת, אף לדעת הראשונים שפסקו כי המטרה אמורה להבטיח את קיומו כדי יום אחד ותו לא, אין כוונתם דווקא ליום המכירה, כי אם ליום בודד בזמן כלשהו, היום או לאחר זמן.

רבנו עצמו מתייחס לכך במפורש וכותב: **"וְכִתְבוּ הַגְּאוֹנִים שְׁאִין הִטְעַם תְּלִי בְּאֹמְרֵי הַיּוֹם, אֶלֶּא הוּא הַדִּין יוֹם אַחַר מִמְּכָרוֹ קָיָם, מִטְעַם כְּדִי חַיָּו. וְלֹא אָמְרוּ הַיּוֹם, אֶלֶּא לְשַׁלֵּל מָה שְׁיַעֲלֶה בְּמִצְוַתִּי יוֹם אוֹ שְׁנָה, שְׁהוּא יוֹתֵר מִכְּדִי מְחִית יוֹם אֶחָד, אֲבָל מְחִית יוֹם אֶחָד בְּכָל מִצִּיאוֹת שְׁיִהְיֶה קָיָם"**.

שולחן שבת עם האור החיים

נשלחנו מבית המדרש אל כבודו, שיפעל בכוחו הגדול ויגרום לשפע הגשמים להרוות את הארץ השיבו.

'אהה, אם כן ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא חלקיה. הנה לכם ענני גשם מבשרי טוב, הרי שבאתם לחינם' החווה בענותותו כלפי העננים.

אולם אלה האחרונים רחוקים היו מן התמימות.

'יודעים אנו היטב כי פעולותיו הטמירות של הרבי הם שהביאו את המטר' פסקו בטון שאינו נתון לדיון.

'אולם אם יואיל נא הצדיק - נודה לו מאד אם ייעתר לבקשתנו וישפוך אור על העובדה הבאה: 'מדוע קדמו ובאו העננים ראשית מכיוונה של הרבנית?'

'הסיבה לכך' נעתר אבא חלקיה להשיב, 'הינה מידותיה התרומיות ועבודת הצדקה בה היא מתייחדת ביותר'.

'כשעני ניצב בפתח ומייחל למתת-יד הגונה, היא זו שנמצאת בבית וממציאה לו תיכף ומיד פנכת מרק חמה ותבשיל שיש בו כדי להשקיט את רעבונו, בעוד אני אינני מצוי בבית ואין בידי כי אם להעניק לו מטבע בה ויכל לרכוש סעודה משביעה'.

ויעתר לו - ולא לה?

נחזור תקופה אחורה, או ליתר דיוק אלפי שנים אחורה.

פעוטה בת שלש ניצבת על עין המים, נאלצת לרעות את צאן אביה ולהנהיג את העדר משל היתה רועה מגודל ומנוסה. אם לא די בכך, מופיע לפתע גבר כבן ארבעים וללא בושה מצפה שהיא - בגילה הצעיר ובכוחותיה הדלים, תמלא עבורו את הכדים ותשקה את גמליו.

את ההמשך כולנו מכירים. הילדה לא היססה לרגע, רכנה אל הבאר ומילאה את הכדים שוב ושוב, השקתה אותו ואת גמליו במעשה שעוד ייזכר לדורות כגמילות חסדים שאין לה שיעור, כזו שאפיינה אותה כמתאימה ליצחק אבינו וזיכתה אותה להצטרף למשפחה המיוחסת ביותר ולהיכלל בין האימהות הקדושות.

אבא חלקיה קראו לו. בנן של קדושים, אך עם זאת נהנה מיגיע כפו. דמות טמירה ונעלית, אך לצד זאת איש של עמל כפיים המעדיף שלא להזדקק למתת יד הבריות.

בן בנו של חוני המעגל היה אבא חלקיה, אך כשהצביעו עליו הנערים וכשהמבוגרים חרדו למראהו - היה זה דווקא בשל אישיותו שלו ורום מעלתו, בהיותו מאותן דמויות הוד ששתל הקב"ה בכל דור.

המעשה הבא (עפ"י תענית כג, א) התרחש בשנה שחונה, כאשר הארץ התבקעה ביבשות ועטתה ארשת סדוקה ומתפוררת, בצורת עשתה שמות בתבואה והעוללים צמאו למים ואין.

'אבא חלקיה' לחששו המתגודדים בקבוצות המודאגות. 'אבא חלקיה' נפלה ההחלטה בבית המדרש. הפתרון הטבעי והכה מתבקש, הכתובת האידיאלית בעת משבר שכזו.

יצאו אפוא זוג תלמידי חכמים לדרך, צררו בשכמם את דמעות העם וזעקות השבר וניגשו לביתו של אבא חלקיה, להזכיר לפניו צרת הדור ולהפציר בו שיקרע שערי שמים.

'יודע אני היטב מדוע הופיעו החכמים לפניי היום' לחש אבא חלקיה לנוות ביתו הצדקנית, 'הבה נעלה אפוא לעליית הגג, נסתגר לנו לדקות ספורות ונעטיר בפילה לפני היושב במרומים. אולי יחוס עם עני ואביון ולא נחזיק טובה לעצמנו'.

שמעה הצדקת, סברה וקיבלה.

עלו השניים לעלייה, והחלו בסדר המוכר להם זה מכבר. הוא ניגש לזווית זו, היא לפינה שכנגדה, עצמו עיניהם בדביקות והחלו דופקים על שערי דמעות שלא ננעלו.

חלף אך זמן מועט, והנה הפציעו ובאו עננים צמריים ומלאי תקווה, נושבים עם הרוח החיונה של אשת הצדיק. רק לאחר מכן החלו עננים נוספים לגלוש מהצד הנגדי, מוכיחים כי תפילתו שלו אף היא חלק ניכר לה בישועה.

'מה רצון החכמים בבית?' בירר אבא חלקיה בארשת תמימה ברדתו מן העלייה.

בנתיבי החיים פרקי מחשבה ומוסר לאורו הזך של האור החיים

במסגרת שיעור 'דף היומי' שהתקיים בבית כנסת מסוים, נכחו המשתתפים לחזות בתופעה אנושית תמוהה למדי. בין משתתפי השיעור נמנה גם בוריס, הלא הוא ברוך, עולה ותיק מברית המועצות שקבע את מושבו בשכונה התורנית והפך לחלק מהנוף.

ניכר היה כי אינו מבין מילה ואף לא מחצית ממנה בסוגיא הנלמדת, ואף שלא היה מקום לדונו בשל כך - לאור הרקע הבעייתי בו גדל, אולם עצם השתתפותו בשיעור למרות זאת היתה חידה בעיני משתתפי השיעור, כמו גם בעיני מגיד השיעור, אשר העז ותמה באוזניו על כך. 'גדלתי בברי המועצות' פתח בוריס ושיתף בעובדה הידועה לכל, 'תחת האימה הסובייטית הנוראה שהילכה אימים על כולנו'.

'באחד הימים ישבתי בבית-קפה בפאתי מוסקבה' המשיך וסיפר, 'לוגם להנאתי מהספל שלפניי ושואף לסיימו בניחותא. אולם ברגע אחד פרץ לבית הקפה גודד חיילים, מונחים על ידי קומץ ממושקפים חמורי סבר בעלי חליפות כהות, והחלו לאזוק את כלל היושבים במקום.

'לא הבנתי על מה ולמה, אולם לא הופתעתי. ברוסיה, כמו ברוסיה, קודם כל אוזקים - במקרה הטוב, ורק לאחר מכן שואלים שאלות'.

הציבור עקב בענין אחר מהלך הסיפור, ובוריס המשיך בדבריו.

'רק לאחר כמה ימים בכלא, כשעצמותיי שבורות וכל גופי חבול מהחקירות הברוטליות, התברר לי למפרע במה היה מדובר. באותו יום, מסתבר, נודע לשלטונות אודות מהפכן כלשהו שנכח אף הוא באותו בית קפה, ולדידם - כל הנוכחים בחברתו הרי הם ידידי ורעיו בהשקפת העולם, בשאיפות המהפכניות ובכל מובן שלילי אחר'.

'או אז הבנתי' סיים בוריס ברגש, 'כי עצם הישיבה בקרבת מישהו - הופכת אותי לשותפו ולחלק

ממנו. זו אפוא הסיבה שאני יושב כאן, במסגרת שיעור הנמסר ללומדי התורה, אם כי אין לי שמץ הבנה בנאמר בו'.

לנקודת מבט זו, מלמדנו האור החיים, ישנו גם היבט שלילי למדי.

מעשה הברכות ידוע, וחלקה של רבקה אמנו אף הוא מוכר לכל דרדק. עם זאת, האור החיים עומד על דגש מעניין עליו יש לתת את הדעת.

באותה פרשה קצרה העוסקת בכך, שבה התורה ומבירה שוב ושוב את אותה נקודה: 'וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנָה לְאִמֹר... וְעַתָּה בְּנֵי שְׁמַע בְּקוֹלִי... וְתֹאמְרוּ לוֹ אִמּוֹ עֲלֵי קִלְתָּךְ בְּנֵי... וְתִלְבֹּשׁ אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקֶּטָן... וְתַתְּנוּ אֶת הַמְטַעְמִים וְאֶת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עֲשֵׂתָה בְיַד יַעֲקֹב בְּנָה'.

אודות כך כותב רבנו: 'וְרִאֲיִיתִי לְתַת טַעַם לְאֵהֶבֶת רְבֵקָה לְיַעֲקֹב, לְצַד פִּי עֵינַי כָּל אֲלֵיָה יַצְעִירוּ פִּי מִמֶּנָּה יֵצֵא רֶשַׁע הוּא עֲשׂוֹ. וְהִנֵּה לְטַבֵּעַ הַרְגִיל, הַחֲלָקִים יֵאָהֲבוּ חֶלֶק אֶל חֶלְקוֹ, וְזֶה מֵהַבְחִין, לִזְוֹה גִלְתָּה דַעְתָּה פִּי לֹא כֵן הוּא, וּמַעֲשֵׂיָה מוֹכִיחוֹת פִּי מְקוֹרָה בְרוּךְ וְחֶלֶק הַטוֹב חֲלָקִיהָ, וְטַבֵּעָה אֶל אֵהֶבֶת הַטוֹב יִרְוֹץ'.

'וְלִזְוֹה תִמְצָא שִׁירְבָה הַכְּתוּב לֹוֹמֵר בְּכָל פּוֹעֵל וּפְעוּל מִמֶּנָּה יַעֲקֹב בְּנָה', לְלֹא צֶדֶק, וְכֹונָתוֹ הִיא לְהַגִּיד פִּי מִמֶּנָּה אֲרָחוֹת צְדִיק, וְיִסְוֹדוּ מִיִּסְוֹדָה גַם כֵּן נִבְנָה, וּמוֹצְאוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ לֹא מִבְּחִינָתָה שֶׁל רְבֵקָה ח"ו'.

לחיבור, מסתבר, יש משמעות עמוקה, לטוב ולמוטב. עד כדי כך, שראתה התורה הקדושה לנכון לשוב ולהדגיש שוב ושוב, כי הגם שעשוי יצא מרבקה - מכל מקום אין בכך משום עדות על שייכותה אליו ולדרכיו הנלוזות.

הבה נלמד מכך, ניקח מוסר לעצמנו ונבחר את החברה בה אנו חיים ואת הדמויות אליהן אנו מסתפחים, כי בכך נימודד.

שביבי אור ניצוצות אש שלהבת מבית מדרשו של האור החיים

חלק ניכר מפעולותינו, גם אלה שנועדו לקדש את החומר ולהצדיק את תכלית ביאתנו הנה לעולם, נעשה מתוך הרגל במקרים מסוימים, ובמקרים אחרים מתוך מגמה הנועדה להשיג מטרה כזו או אחרת - חברתית, קהילתית ועוד. אכן, כבר אמרו חכמינו (פסחים ג, ב): "מתוך שלא לשמה - בא לשמה".

עם זאת, חשוב להיות עם היד על הדופק ולוודא שאנו לא עוברים את הגבול עם גישת 'בדיעבד' זו, משום שלעתים קרובות הרי היא כמדרון חלקלק וכסבך שאין ממנו מוצא. כך, לדוגמה, היה אצל עשוי.

התורה מספרת אודות עשוי, אשר בראותו כי אין נשותיו נושאות חן בעיני אביו נקט מיד בפעולה שתשיע את רצונו (כה, ח - ט): 'וַיֵּרָא עֲשׂוֹ כִּי רַעוֹת בָּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינָי יִצְחָק אָבִיו: וַיִּלֶּךְ עֲשׂוֹ אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מַחְלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֵּן אֲבִרְהָם אַחֹת נְבִיֹּת עַל נַשְׂוֹ לֹו לְאִשָּׁה'.

על פניו, נראה הדבר כמעשה נאצל. אולם רבנו האור החיים אינו רואה זאת כך, והוא תוקף בחומרה את מעשהו זה של עשוי וכותב כך: 'כִּי לֹא חֵשׁ עֲשׂוֹ אֲלֵא לְצַד הַקְּפֹדֶת אָבִיו עֲלֵיהֶם, אֲבָל זֹולֶת זֶה לְמָה שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרַע - לֹא חֵשׁ, שְׁאִין נַפְשׁוֹ מִתְעַבְתָּן... וְאוֹלֵי שְׁכָל הַרְגָּשׁוֹ לֹא הִיָּתָה אֲלֵא שְׁמָא יִתְפַּקְעוּ בְּרִכּוֹתָיו, לְצַד בְּנִים אֲשֶׁר יֵהִיוּ לוֹ מִבְּנוֹת כְּנָעַן, לִזְוֹה לְקַח מִבְּנוֹת יִשְׁמָעֵאל כְּדֵי שִׁיתְקַיְמוּ הַבְּרִכוֹת בְּאִמְצָעוֹת הַבְּנִים שִׁיְהִיוּ לוֹ מֵהֶם'.

הרי לנו שאף עשוי נקט בגישה זו, וראו נא לאן הוא הגיע. זהירות, רבותי, זהירות.

חיים שיש בהם בנתיבי חייו ופועלו של איש האלקים

במסורת שהועברה דור אחר דור מפי גדולי ומאורי האומה, נקשר שמו של רבנו לתופעה מופלאה וניסית של שליטה מוחלטת בחיות הארץ, וכך היה מעשה.

אריה ברברי, צמד המילים הללו הטילו מורך בלב הולכי הדרכים במדבר סהרה הגדול, ואף בליבם של נוודים מנוסים וקשוחים עוררה עצם אזכרתו רעד של ממש.

החרדה מפני בעל החיים המגודל אשר משקלו נע סביב המאתיים קילוגרם וכל כולו שרירים מסיביים, בעל תאוה חייתית לבשר-אדם וטורף-על בתחום מחייתו, יצרה מטבע הדברים מערך שלם של הגנה מפניו.

כל החפץ לצאת במסע המדברה, ידע היטב כי אל לו להיזן לבצע זאת לבדו, משום שבכך מסתכן הוא בנפשו. אך ורק מסע מאורגן במסגרת שיירה מסודרת וחמושה, הוא אשר הבטיח הגנה מסוימת מפני להקות האריות הנודדות ומשחרות לטרף.

רבנו, אשר כמהה נפשו לעלות ולחונן עפר ציון, נקט אף הוא בדרך השתדלות זו בטרם צאתו לדרכו והצטרף לשיירה אותה ניווטו ביד אמן צוות ישמעאליים שזו אומנותם.

דא עקא, בהגיע ערב שבת המלכה ונטתה השמש למערב, ניגש רבנו לראש השיירה והפציר בו כי יבצע אתנחתא במסע למשך יממה בודדת, למען יוכל רבנו לשמור על מצות דתו ולקדש את יום השבת בהימנעות מהמסע.

הישמעאלי, כצפוי, סירב לכך נחרצות, ונימוקו עמו כי האריות משחרים לטרף באזור זה יותר מבכל מקום אחר, זהו האזור המסוכן ביותר במדבר ומוטב להחיש את צעדי השיירה ולמלט את נפשם מהמקום ויפה שעה אחת קודם.

רבנו, בשומעו כן, בא לכדי החלטה אמיצה. הוא נותר במקום, בודד ומנותק מן השיירה, מהווה פיתיון חי עבור האריות. לא פלא אפוא כי כעבור דקות ספורות גלש מאחת הדיונות הסמוכות יצור פרוותי ובעל רעמה שופעת, מגרגר ונוהם במחווה שיש בה יותר מרמז לבאות.

אך הנה, ראה זה פלא, האריה ניגש בלאט לרבנו, הליכתו מדודה והינה ההיפך הגמור מתוקפנית, ורפץ לצדו משל היה חתלתול נעים הליכות.

במשך השבת כולה רפץ האריה לצד רבנו, שמר על בטחונו מפני יתר החיות שבמדבר, ולא זו בלבד אלא שבמוצאי שבת קודש רכן קמעה, כביכול הזמין את רבנו - אשר נענה להזמנה וטיפס עליו, רכב על גבו עד בואו אל השיירה שהמשיכה בדרכה זה מכבר.

מתיבתא אור החיים

היה סבור כן, שאף שעשו אינו נחשב זרעו של אברהם, מכל מקום הוא בכלל זרע יצחק, אולם לפי האמת אינו נחשב גם זרעו של יצחק.

ג. בעיון בתורה הוכיח שלדעת רבינו עשו לא נקרא זרעו של יצחק, שכן ביאר לעיל (כו ג) על הפסוק 'לך ולזרעך', שהתכוין ה' לשלול חלק מבניו שאינו נקרא זרעו. והוסיף, שאין לומר שאבימלך טעה בזה, שאם כן מדוע לא השיב לו יצחק שהוא טועה, ולפי האמת עשו לא נקרא זרעו, וממילא אין צורך בשבועה זו, ואין בה שום תועלת יותר מהשבועה שנשבע אברהם.

ולכן פירש, שאף שאין לעשו דין זרע לענין ירושת הארץ, מכל מקום לענין השבועה הוא נחשב כזרעו של יצחק, ונכלל בשבועתו. ואף שהדין הוא (נדרים לא.) שהנודר מזרע אברהם, אין ישמעאל ועשו בכלל, היינו בנודר מעצמו או שהדירו ישראל בסתם, אך אם הדירו גוי ודאי מתכוין הוא גם לזרע ישמעאל או עשו, והרי זה כמי שפירש שרוצה לכלול בשבועתו גם את בני ישמעאל ועשו, שודאי חלה שבועתו גם עליהם.

זרע', ולא כל יצחק, מכל מקום סבר אבימלך שעשו נחשב זרעו של יצחק, כי מיצחק לא נתמעט. ובביאור דבריו נחלקו המפרשים:

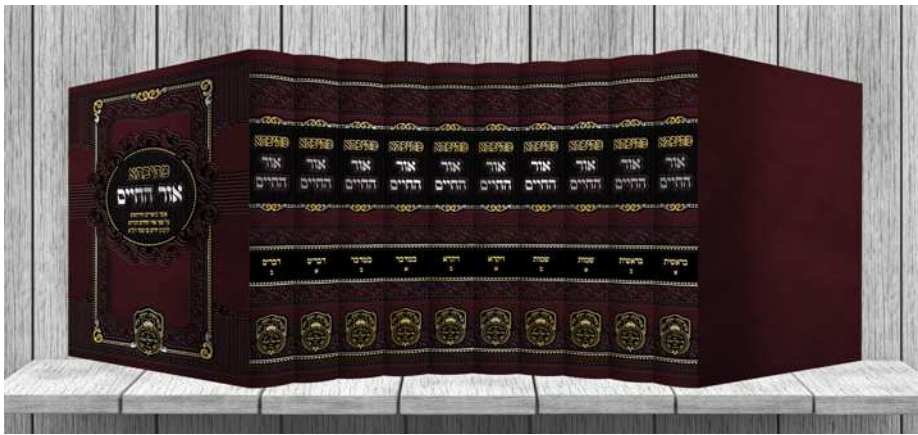
א. ביפה ללב (פאלאג'י, ח"ה סי' תקצא ס"ד) ביאר, שרבינו סובר שעשו נקרא זרעו של יצחק, כדעת הט"ז (שם סק"ג) שיש לומר בנוסח של תפילת מוסף בראש השנה 'ועקידת יצחק לזרע יעקב תזכור', כיון שגם עשו נקרא זרעו של יצחק, ולא כדעת השלחן ערוך (שם ס"ז) שכתב לומר 'לזרעו תזכור', כי עשו אינו מזרעו של יצחק.

ב. בחיי יצחק פירש כוונת רבינו, שרק אבימלך

כתב רבינו (בראשית כו כח): בינותינו בינינו וביניך וגו'. טעם שהאריך לומר בינותינו וגו', נתכוון לחזק ברית אברהם ולהוסיף ברית מחדש עם יצחק, והכונה בזה לדעת ברית הראשונה של אברהם האם עומדת לנס, ויש בזה תוקף משבועה של יצחק כי כבר נפטר אברהם ואין מציאות להתרתה לבנים ולקיים כל דבר שנשבע יצחק בתנאים אשר ירשום. ואולי כי חש אבימלך גם כן שיתן ה' מתנה מחדש ליצחק וינחילנה לעשו ועשו אינו זרעו של אברהם דכתיב (כא יב) 'כי ביצחק יקרא לך זרע' ולא כל יצחק,

ואם יתן יצחק לעשו ארץ פלשתים לא יזכה אבימלך בדינו עם עשו מצד ברית אברהם כי יאמר זו מתנה חדשה נתן ה' ליצחק אחרי מות אברהם ויצחק נתנה לעשו ואין מידו מציל. לזה נתחכם להשיע יצחק ושבועת יצחק תחול גם על עשו כי זרעו יקרא הגם שאינו נקרא זרעו של אברהם.

רבינו מפרש, שאף שעשו נתמעט מלהיות מזרעו של אברהם, כמו שאמר ה' לאברהם (לעיל כא יב) 'כי ביצחק יקרא לך

קטע זה נלקח מתוך 'מתיבתא אוה"ח' שנמצא על שלחן העריכה לקראת הוצאתו לאור בעזה"י, לשליחת הערות והארות או קטעים נוספים לתוספת ביאור והרחבת דברי רבינו, ניתן לשלוח: m028039999@gmail.com

אמירת דבר-מה באופן של 'אחד בפה ואחד בלב', נתפסת כדבר שלילי ביותר וכסתירה לאמת. בפרשתנו מתייחס האור החיים לאמירה שכזו, אך מנקודת מבט הלכתית. במה דברים אמורים והיכן מצאנו זאת בדבריו?

תשובה מגליון קודם: פרק כג פסוק כ בדבריו.

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: m028039999@gmail.com או בפקס 02-5385689 או ב'נדרים פלוס' - באר ישראל

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדיקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון 'בחרת בחיים'. 3. בני חו"ל מתבקשים לכתוב כתובת (אדרעס) בארץ ישראל למקרה של זכיה, שישלח לשם. בין שולחי התשובות תערוך הגרלה על סידור מתיבתא (או על ספר אחר הקיים במלאי כפי שיקולי המערכת).

מצא חיים

חידה שבועית בעיון דברי האור החיים

מחברים לחיים

לשמיעת שיעורים ודרשות

חייגו: 02-803-9999

